

Příklady z logiky – 2

Petr Olmer, 27. února 2006

1. Ověřte, zda následující formule jsou tautologickými důsledky teorie $T = \{(p \rightarrow q) \ \& \ r, q \ \& \ r, r \rightarrow s\}$.
 $q \rightarrow (\neg p \ \& \ s)$
 $p \rightarrow s$
 $(\neg s \rightarrow r) \ \& \ \neg q$
 $q \ \& \ r$
 $(\neg p \rightarrow (q \vee \neg r)) \vee s$
2. Ověřte, zda následující formule jsou tautologickými důsledky teorie $T = \{p \ \& \ \neg q, p \rightarrow (\neg p \rightarrow r), r \vee \neg s\}$.
 $\neg q \vee s$
 $q \rightarrow (p \ \& \ r)$
 $(p \rightarrow q) \vee (r \rightarrow s)$
 $(\neg r \ \& \ s) \vee q$
 $p \ \& \ r \ \& \ \neg q$
3. Mějme $T = \{p_n \rightarrow p_m \mid n < m\}$. Které formule tvaru $p_n \rightarrow p_m$ vyplývají z T ?
4. Mějme nekonečné spočetné množiny atomů $\{p_0, p_1, p_2, \dots\}$ a $\{q_0, q_1, q_2, \dots\}$. Mějme teorii $T = \bigcup_{i \in \mathbb{N}} \{p_i \rightarrow (p_{i+1} \vee q_{i+1})\} \cup \bigcup_{i \in \mathbb{N}} \{q_i \rightarrow (p_{i+1} \vee q_{i+1})\}$.
Pro které dvojice n, m formule $p_n \rightarrow p_m$ vyplývá z T ? Pro které dvojice n, m formule $p_n \rightarrow (p_m \vee q_m)$ vyplývá z T ?
5. Následující formule vyjádřete jen pomocí uvedených logických spojek.
 $A \ \& \ B$ pomocí $\neg, \rightarrow$
 $A \rightarrow B$ pomocí $\neg, \ \&$
 $A \vee B$ pomocí $\neg, \rightarrow$
 $A \rightarrow B$ pomocí $\neg, \vee$
 $(A \ \& \ (B \vee \neg C))$ pomocí $\neg, \rightarrow$
 $\neg(A \vee B) \ \& \ (C \vee \neg A)$ pomocí $\neg, \rightarrow$
6. Ukažte, že není pravda, že každá formule je ekvivalentní s nějakou formulí sestavenou jen pomocí implikace, konjunkce a disjunkce.
7. Ukažte, že každá formule je ekvivalentní s nějakou formulí neobsahující jinou spojku než NAND (negace konjunkce, Shefferova spojka).
8. Kolik různých binárních logických spojek existuje? Pro kolik z nich platí, že pouze touto jedinou spojkou lze vyjádřit všechny formule?

9. Následující formule převedte na (minimální) CNF a DNF.

- $(A \& B) \rightarrow C$
- $(A \rightarrow B) \leftrightarrow (C \rightarrow D)$
- $A \vee \neg B \vee C$
- $(A \leftrightarrow B) \rightarrow (C \rightarrow D)$
- $A \rightarrow (B \vee (A \& C))$
- $A \leftrightarrow (B \vee C)$
- $(A \rightarrow (B \rightarrow C)) \vee D$
- $(\neg B \rightarrow A) \rightarrow (\neg A \rightarrow B)$
- $((\neg A \rightarrow B) \& C) \rightarrow (C \rightarrow \neg(A \vee B))$
- $(A \rightarrow \neg C) \rightarrow (((A \& B) \vee \neg C) \rightarrow (C \rightarrow A))$
- $((A \rightarrow B) \rightarrow C) \leftrightarrow \neg B$
- $(A \rightarrow B) \& (\neg B \vee \neg C) \vee (A \rightarrow C)$
- $((A \rightarrow B) \rightarrow (A \vee D)) \vee (C \leftrightarrow (A \& D))$
- $A \rightarrow (B \rightarrow (C \rightarrow (A \& B \& C)))$
- $(A \vee B) \rightarrow (A \& B)$
- $((A \rightarrow B) \rightarrow B) \rightarrow A$
- $\neg(A \vee \neg A) \rightarrow (A \vee \neg A)$
- $A \rightarrow \neg(A \rightarrow \neg A)$
- $(A \rightarrow B) \vee (B \rightarrow A)$
- $(A \rightarrow (B \rightarrow C)) \rightarrow ((A \rightarrow C) \rightarrow (B \rightarrow C))$
- $((A \vee B) \rightarrow (((A \& \neg C) \rightarrow B) \rightarrow (B \vee C)))$
- $(A \rightarrow B) \& (B \rightarrow C) \& (C \rightarrow A)$
- $(A_1 \rightarrow (A_2 \rightarrow (A_3 \rightarrow \dots \rightarrow (A_{n-1} \rightarrow A_n) \dots)))$

10. Mějme výrokovou formuli A ve tvaru $D \& \bigwedge_i (B_i \vee p) \& \bigwedge_j (C_j \vee \neg p)$ pro $i = 1, 2, \dots, n$ a $j = 1, 2, \dots, m$, kde p je výrokový atom nevyskytující se ve formulích D, B_i, C_j . Utvořme z A následující formuli A' : $D \& \bigwedge_{i,j} (B_i \vee C_j)$.

Rozhodněte, zda platí:

- a. Je-li v pravdivostní ohodnocení, které splňuje A' , pak v splňuje všechny formule B_i nebo všechny formule C_j .
  - b. A je splnitelná, právě když A' je splnitelná.
  - c. A a A' jsou ekvivalentní.
11. Ukažte, že každá formule v CNF je tautologie, právě když každá její složka obsahuje dva opačné literály (tj. nějaký atom a jeho negaci).
  12. Ukažte, že každá formule v DNF je splnitelná, právě když alespoň jedna její složka neobsahuje dva opačné literály.